

**GYMNASTIKLÄRARNAS ÅSIKTER OM BEDÖMNINGEN I DEN NYA
LÄROPLANEN I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN (2014)**

Helen Bergman

Idrottspedagogik pro gradu – avhandling

Idrottsvetenskapliga fakulteten

Jyväskylä universitet

Våren 2017

SAMMANFATTNING

Bergman, H. 2017. Gymnastiklärarnas åsikter om bedömningen i den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (2014). Institutionen för idrottsvetenskaper, Jyväskylä universitet, pro gradu-avhandling i idrottspedagogik, 54 sidor., 2 bilagor.

Syftet med avhandlingen var att ta reda på gymnastiklärarnas, som undervisar i den grundläggande utbildningen, åsikt om bedömningen i gymnastiken i den nya läroplanen (läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014). Det är viktigt att gymnastiklärarna förstår och vet hur de ska bedöma eleverna, därmed är det viktigt att anvisningarna är sådana att alla lärare förstår dem så att de utan problem kan följa dem. Ämnet är aktuellt, viktigt och intressant.

Målgruppen för undersökningen var gymnastiklärare som undervisar i den grundläggande utbildningen. Med hjälp av Liito ry. skickades undersökningssenkäten ut till medlemmar som angett att de undervisar gymnastik i den grundläggande utbildningen.

I den kvantitativa undersökningen har en enkät använts som datainsamlingsmetod. I undersökningen deltog 77 gymnastiklärare som undervisar i den grundläggande utbildningen både från svenska och finska skolor runt om i landet. För att analysera materialet användes programmet IBM SPSS-statistica 24.

De viktigaste resultaten med tanke på forskningsfrågorna var missnöjet med bedömningen i den nya läroplanen. Av alla respondenter var det 39 % som inte var nöjda med den nya läroplanens bedömningssätt i gymnastik. Som följd av detta resultat visade det sig att 56,6 % skulle vilja ändra på bedömningen i den nya läroplanen. Det fanns också en signifikant skillnad på hur gymnastiklärare som jobbat i 1–3 år och gymnastiklärare som jobbat i mer än 9 år tycker om bedömningskriterierna. De som hade kortare arbetserfarenhet var mer positivt inställda till bedömningskriterierna än de som hade längre arbetserfarenhet.

Den eviga diskussionen om eleverna ska bli bedömda med siffror i gymnastik fick starkt stöd av gymnastiklärarna som deltog i undersökningen.

Nyckelord: Bedömning, elevbedömning, skolgymnastik, läroplanen i den grundläggande utbildningen, gymnastiklärare

ABSTRACT

Bergman, H. 2017. P. E teachers' opinions on the assessment of the new curriculum (2014) in elementary school education. Faculty of Sport and Health Sciences, University of Jyväskylä, Master's thesis, 54 pp.. 2 appendices.

The purpose of the thesis was to find out opinions that P. E teachers have about the new curriculum in elementary school. It is important that the P. E teachers understand and know how to assess the students in P.E. So, it is important that the instructions are such that all teachers understand them so that they can follow them without problems. The subject is relevant, important and interesting.

The target group for the survey was P. E teachers who teach in elementary school. With the help of Liito ry. the survey poll was sent to members who stated they teach P. E in elementary school.

In the quantitative survey, a questionnaire has been used as data collection method. The surveys included 77 P. E teachers who teach in elementary school both from Swedish and Finnish schools around the country. To analyze the material, the IBM SPSS statistics 24 application was used.

The main findings about research questions were dissatisfaction with the assessment in the new curriculum. Of all respondents, 39 % we're not satisfied with the new curriculum assessment method in P. E. As a consequence of this result, 56,6 % of the respondents would like to change the assessment in the new curriculum. There was also a significant difference in how P. E teachers who worked for 1-3 years and P. E teachers who worked for more than 9 years enjoy the new assessment criteria. Those who had shorter work experience were more positive to the assessment criteria than those who had longer work experience. The perpetual discussion if the student should be assessed with numbers in P. E, received strong support from the P. E teachers who participated in the survey.

Key words: Assessment, student assessment, physical education, the new curriculum in elementary school, physical education teacher

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING

INLEDNING	1
1 ELEVBEDÖMNING.....	2
1.1 Elevbedömningens utveckling i Finland	3
1.2 Elevbedömning, betygssättning och utvärdering i grundskolans gymnastik	6
1.2.1 Läroämnets mål	7
1.2.2 Bedömning av elevens inläring i gymnastik åk 3–6:.....	8
1.2.3 Bedömning av elevens inläring i gymnastik åk 7–9:.....	8
1.2.4 Sifferbedömning	9
2 SKOLGYMNASTIK.....	11
2.1 Syfte med skolgymnastik.....	12
2.2 Skolgymnastikens historia	12
2.3 Gymnastik läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014	14
2.4 Fysisk-, psykisk- och social funktionsförmåga	15
3 GYMNASTIKLÄRARE	17
3.1 Gymnastiklärarutbildningen	17
3.2 Gymnastiklärarnas arbetsuppgifter	18
3.3 Undervisningsmetoder i gymnastik	19
4 SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR	21
5 METODER.....	22
5.1 Beskrivning av data	22
5.2 Bearbetning och materialanalys.....	26
5.3 Reliabilitet och validitet.....	27
6 RESULTAT	28
6.1 Bedömningen av den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen.....	28
6.2 Sifferbedömning i gymnastik	29
6.3 Viktiga färdigheter för att få ett bra (8) vitsord i gymnastik	31
6.4 Ändringar i skolgymnastikens bedömning	32
6.5 Samband & skillnad mellan gymnastiklärarnas arbetserfarenhet och syn på bedömningskriterierna	33
6.6 Samband & skillnad mellan gymnastiklärarnas kön och ändring av bedömning i gymnastik.....	34

6.7 Samband & skillnad mellan gymnastiklärarnas kön och åsikter om sifferbedömning	35
7 DISKUSSION	36
7.1 Sammandrag av huvudresultaten.....	36
7.2 Metoddiskussion.....	39
7.3 Förslag till fortsatt forskning	40
KÄLLOR.....	41
BILAGOR	

INLEDNING

Att få betyg i skolan är något som väcker känslor, både positiva och negativa sådana. Betygen är dock viktiga både för lärare och elever. För lärarna eftersom de kan utvärdera och reflektera sin undervisning med hjälp av dem. För eleverna eftersom betygen används i hög grad som verktyg för urval till vidare utbildning. (Klapp 2015, 9.) Bedömningen fungerar även som en motiverande faktor för eleven, men det är dock oklart i vilken ålder betyg ska börja ges. Forskning har bevisat att det både kan uppmuntra och vara avskräckande för studiemotivationen. (Hult & Olofsson 2011, 14.)

Skolgymnastikens bedömning är något som varit aktuellt under de senaste åren, det finns många olika åsikter om eleverna ska få vitsord i skolgymnastiken eller inte. Det väcker ständigt debatt i tidningar, sociala medier, bland gymnastiklärare, gymnastiklärarstuderande och i utbildningsstyrelsen. Bland en del ses sifferbedömningen som en bra sak eftersom det motiverar och uppmuntrar eleven till att motionera och röra på sig, och bland andra ses det som en dålig sak eftersom det kan minska glädjen för att röra sig och kan trycka ner eleven. (Virta & Lounassalo 2013.) I och med den nya läroplanen som trädde i kraft hösten 2016 (LP16) ändrades även bedömningen för gymnastiken en del. Tanken med denna undersökning är att ta reda på vad gymnastiklärarna tycker om bedömningen i den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (2014).

1 ELEVBEDÖMNING

Syftet med elevbedömningen är att leda och sporra eleverna i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Elevernas inläring, arbete och uppförande ska bedömas mångsidigt. (Lag om grundläggande utbildning 21.8.1998/22§.) Betyg och bedömning påverkar. Det påverkar elevernas självkänsla, deras motivation samt vad de tror att de kan uppnå i skolan och livet. (Klapp 2015, 173–175.) Enligt Jantunen och Haapaniemi (2013, 110–112) påverkar elevbedömningen i många avseenden skolans verksamhetskultur och stämning. Elevbedömningen styrs av läroplanen, dess uppgift är komplicerad och till en del motstridig. För eleven och dess vårdnadshavare berättar den hur långt eleven kommit i de utgivna inlärningsmålen i skolan. För läraren berättar bedömningen hur bra hen har lyckats lära och motivera sin grupp. För läraren är det också viktigt att veta vilka elever som behöver extra stöd. Med tanke på fortsatta studier är avgångsbedömningen viktig. Nuförtiden hör även handledning och självutvärdering till elevbedömningen, även bedömning av arbetskunskaperna, med andra ord inlärningsprocessen i helhet. (Jantunen & Haapaniemi 2013, 110 – 112.) Betygen har olika syften och funktioner. De olika syftena och funktionerna är information, motivation, urval och kontroll. Informationsfunktionen handlar om att betyget ger information till eleven om hans kunskapsutveckling och var eleven står i förhållande till de kunskapsmål som ska uppnås. Motivationsfunktionen handlar om att betygen motiverar eleven till att lära sig mer. Urvalsfunktionen handlar om att betygen används för fortsatta studier. Kontrollfunktionen handlar om att betygen kan användas på en internationell nivå för att utvärdera verksamheten i skolan eller ännu större, landet. (Hult & Olofsson 2011, 67.)

Bedömningen av elever är en viktig del av skolarbetet. Bedömningen berättar vad som är viktigt och önskvärt samt vad som inte är lika viktigt. Synen på lärande finns alltid i bakgrunden. Hur bedömningen sker och vad som bedöms styrs av både lärande och studier. Fokuserar bedömningen t.ex. på skriftliga prov och inläring av fristående fakta, uppmuntrar den inte eleverna att utveckla kunnande som går ut på forma inlärd fakta till större färdighets- och kunskaphelheter. Principerna i bedömningen bör alltså motsvara synen på lärande.

Förväntningarna som ställs på elevbedömningen är motsägande. Bedömningen ska ge information om elevernas framsteg i studierna och befrämja lärandet, men samtidigt ska den beskriva resultaten av vad eleven lärt sig. Därför kan man säga att bedömningen har två olika uppgifter; befrämja lärandet genom uppmuntrande feedback och handledning samt fastställa och tillkännage elevens kunskapsnivå. Den senare nämnda uppgiften är aktuell då eleverna slutar skolan och får ett avgångsbetyg, med vilket de eventuellt söker till vidare studier. (Utbildningsstyrelsen 2017.)

1.1 Elevbedömningens utveckling i Finland

All verksamhet vi människor håller på med i dag har i någon utsträckning rester av traditioner och principer från gångna årtionden, även när det kommer till elevbedömning. Bedömningskulturen som utvecklats i årtionden påverkar som en slags dold läroplan i bakgrunden. Det är viktigt att veta detta eftersom den dolda läroplanen kan ändra på bedömningens uppgifter samt försämra tillförlitligheten. (Utbildningsstyrelsen 2017.)

Den första egentliga läroplanen kom 1925, Lantfolkskolans läroplan. Dess pedagogiska bakgrund baserar sig på Johan Friedrich Herbart's vetenskapliga pedagogik. (Rokka 2011, 20–33.) Hans pedagogik grundade sig på att allt lärande går att ordna i en sådan ordningsföljd att den lärande inte kan undgå att uppnå kunskapsmålet, ifall hen följer de givna anvisningarna. Denna pedagogik kallas även för Ikea-pedagogiken. Följer man de angivna instruktionerna hur man ska bygga en Hemnes-byrå så lyckas man bygga en Hemnes-byrå. (Kroksmark 2006.)

Egentliga folkskolans läroplanskommitté fastställde 1952, efter andra världskriget, en ny läroplan för samhället. Reformpedagogik och social uppfostran inverkade på läroplanen. Grunden bakom läroplanen var viljan att stöda en uppbyggnad av ett demokratiskt samhälle. Syftet var att uppfostra individer som stöder samhällets tillväxt och utveckling. Läroplanen som kom 1970 var till uppbyggnaden klart tudelad. Första delen behandlade läroplanens grunder och den andra delen beskrev i detalj läroämnets innehåll. (Rokka 2011, 20–33.) Läroplanen blev mer samhällelig än tidigare, eftersom pedagogiska lösningar grundade sig på samhällets helhetsplan och målet var att få samhället mera demokratiskt. Läroplanen år 1970 påverkades inte av

samhälleliga katastrofer som läroplanerna från år 1925 och 1952, utan bakgrunden bakom läroplanen var kulturell revolution, informationsflöde och upplösning av den liberala ideologin. (Rinne 1984, 116–135.)

År 1972 när grundskolan infördes fick lärarna instruktioner om att använda relativ bedömning (Utbildningsstyrelsen 2017). I relativ bedömning jämför man elevernas kunskap mot varandra. Man antar att mängden kunskap varierar mellan individer, och med hjälp av en relativ bedömning kan man rangordna elevernas prestationer på en kontinuerlig skala. Vitsorden ska alltså delas jämnt hos hela populationen. Ett visst procentantal ska alltså få sämre vitsord och ett visst procentantal ska få bättre vitsord. (Hult & Olofsson 2011, 14–79.)

År 1985 slopades den relativa bedömningen, eftersom den gick emot läropliktsskolans uppgift och mål. Enligt de nya direktiven var elevens vitsord inte längre beroende av andra elevers vitsord. Vitsorden skulle basera sig på riksomfattande och kommunvisa mål för undervisningen, och mot de utsatta målen jämfördes elevernas framsteg utgående från deras eget utgångsläge. Det fanns dock inte någon tydlig förklaring på vad detta betydde i praktiken. Det fanns inte heller någon tydlig förklaring till bedömningens två uppgifter, d.v.s. att ge handledande bedömning i de olika perioderna av skolgången och bestämma kunskapsnivån i skolans slutskede. (Utbildningsstyrelsen 2017.)

En ny läroplan för grundskolan kom år 1994, men inte heller då kom det någon lösning på problemet. Ej heller nu särskilde man mellan bedömningens olika uppgifter. Det nämndes dock att elevbedömningen ska vara individuell och uppmärksamma elevernas utvecklingsskede och förutsättningar. Samtidigt konstaterades också att elevbedömningen ska vara så jämlik och pålitlig som möjligt, eftersom den påverkar elevernas framtid och eventuella studier. Vitsorden grundade sig på läroplanens fastställda mål, på samma sätt som i grunderna från år 1985. Situationen var ändå annorlunda, eftersom grunderna från år 1994 var mycket fria och undervisningens innehåll och mål bestämdes mycket lokalt. Det resulterade i att bedömningen grundade sig ännu mera än förr på lokala lösningar och beslut, och den nationella styrningen minskade. År 1999 gjordes en undersökning som visade att elevbedömningen bestod av en blandning av absolut, relativ och individuell bedömning. (Utbildningsstyrelsen 2017.)

År 1999 kom sedan en förnyelse av grunderna för elevbedömningen. Främsta orsaken till förnyelsen var den reviderade lagstiftningen. Enligt lagen är det meningen att elevbedömningen ska motivera eleverna i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. En av de mera betydelsefulla ändringarna var att den nya förordningen delade in elevbedömningen i två delar, bedömning under studierna och slutbedömning. (Utbildningsstyrelsen elevbedömningen). Utöver det gav utbildningsstyrelsen ut grunderna för en läroplan för påbyggnadsundervisning (Lahtinen m.fl. 2004).

År 2002 började man skapa grunderna för följande läroplan i åk 1–2, läroplan 2004 (Utbildningsstyrelsen 2002). Enligt en analys utgick många utbildningsanordnare i sin lokala läroplan i gymnastik från olika grenar och övningar som mäter färdigheter i de olika grenarna. Det betydde att läraren inte kunde fokusera på de grundläggande fysiska färdigheterna som eleverna behöver för att kunna tillämpa och kombinera olika gymnastikformer och idrottsgrenar. I ett läroämne som består av aktivitet utgör gymnastikformer och idrottsgrenar verktyg för att nå målen för undervisningen. (Utbildningsstyrelsen 2002.)

Under den finländska grundskolans knappa 40-åriga historia har bestämmelser om och allmänt bruk om elevbedömningen förändrats mycket. Bedömningens grunduppgift har i stort sett varit densamma under åren, men trots det har principer och allmänt bruk för hur vitsorden bildats varierat mycket under tiden. Det är alltså inte något konstigt att det ännu finns oklarheter i bedömningen. Bedömningens historia och färggranna tradition påverkar ännu starkt i bakgrunden. Man har försökt lösa problemet under de senaste tio åren. Så sent som år 2004 utarbetades ett system som ger likartade ramar för bedömningen och villkor att ge slutvitsord som är likvärdiga på nationell nivå. (Utbildningsstyrelsen 2017.)

1.2 Elevbedömning, betygssättning och utvärdering i grundskolans gymnastik

All undervisning är viktig att utvärderas – antingen informellt eller formellt. På så sätt får lärare och elever feedback på det som genomförts. Detta underlättar undervisningen och gör det lättare att avgöra om man kan lämna ett kapitel för att ta itu med nästa eller inte. (Annerstedt 2001, 287–301.)

Annerstedt (2001, 287 – 301) menar att ett sätt att utvärdera i skolgymnastiken är att genomföra någon typ av normativa, standardiserade tester som mäter kondition, styrka eller rörlighet. Han betonar dock tveksamhet till alltför mycket testande av elever. Testen ska huvudsakligen ha ett diagnostiserande syfte och absolut inte användas för betygssättning i ämnet. (Annerstedt 2001, 287–301.) I Finland har det tagits fram ett lämpligt verktyg för detta, Move! mättnings-, uppföljnings- och feedbacksystemet Move! ger objektiv information om den fysiska funktionsförmågan hos barn och unga i grundskolan. Meningen med testet är att uppmuntra eleverna till eget ansvarstagande för att uppehålla den fysiska funktionsförmågan. Informationen från testerna kan användas i omfattande hälsoundersökningar i årskurserna 5 och 8. Officiellt startade Move! -systemet 1.8.2016, i samband med den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen. Resultaten ska inte användas som grund för bedömningen. (Utbildningsstyrelsen 2016.)

Bedömning, speciellt betygssättning, är svårt i alla ämnen. Många tycker att betygssättningen i skolgymnastiken borde tas bort, men vår uppfattning är att ämnet ska vara likvärdigt med övriga skolämnen, även när det gäller bedömningen. Om bedömningen endast grundar sig på färdigheter är det dock orättvist, alla elever har nämligen olika fysiska förutsättningar. Bedömer man lika som i alla andra skolämnen är det varken svårare eller mera orättvist att bedöma gymnastiken. (Annerstedt 2001, 287–301.)

1.2.1 Läroämnets mål

Gymnastikens 13 mål:

M1 Uppmuntra eleven att röra på sig, att pröva olika gymnastikformer och att träna enligt bästa förmåga.

M2 Handleda eleven att träna sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. iaktta sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer.

M3 Handleda eleven att utveckla och träna sin balans- och rörelseförmåga, så att hen kan använda, kombinera och tillämpa sina färdigheter på ett mångsidigt sätt i olika lärmiljöer, under olika årstider och i olika gymnastikformer.

M4 Handleda eleven att utveckla och träna sin förmåga att hantera redskap, så att hen kan använda, kombinera och tillämpa sina färdigheter på ett mångsidigt sätt i olika lärmiljöer, under olika årstider och i olika gymnastikformer.

M5 Uppmuntra och vägleda eleven att utvärdera, upprätthålla och utveckla sina fysiska egenskaper: snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka.

M6 Stärka simkunnigheten och livräddningsfärdigheterna så att eleven kan simma och både rädda sig själv och andra ur vattnet.

M7 Handleda eleven att agera tryggt och sakligt.

M8 Handleda eleven att samarbeta med alla andra och reglera sina handledningar och känslouttryck i gymnastiksituationer med hänsyn till andra.

M9 Handleda eleven att delta i aktiviteterna enligt principen om rent spel och bära ansvar för gemensamma aktiviteter.

M10 Uppmuntra eleven att ta ansvar för sina handlingar och stärka sin förmåga att arbeta självständigt.

M11 Se till att eleven får tillräckligt med positiva upplevelser av sin egen kropp, av att kunna och av att vara en del av gemenskapen.

M12 Hjälpa eleven att förstå betydelsen av tillräcklig fysisk aktivitet och en motionsinriktad livsstil för det totala välbefinnandet.

M13 Göra eleven bekant med olika motionsmöjligheter samt ge eleven kunskaper och färdigheter som hör samman med vanliga motionsformer så att hen ska kunna hitta egna lämpliga

motionsformer som ger glädje och rekreation. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

1.2.2 Bedömning av elevens inläring i gymnastik åk 3–6:

Med uppmuntran och handledande feedback samt bedömning i skolgymnastiken ska eleverna motiveras att röra på sig. Feedbacken stärker elevernas positiva uppfattning om sig själva som motionsutövare. Med hjälp av mångsidig information om elevernas lärande och sätt att arbeta ska elevernas bedömas. I feedbacken och bedömningen ska man uppmärksamma elevernas individuella styrkor och utvecklingsbehov samt stödja dem. Specialbehov och elevernas hälsotillstånd ska tas i betraktande i gymnastikundervisningen samt i bedömningen. Vid bedömningen ska elevernas aktivitet och arbete uppmärksammas.

Bedömningen i gymnastik ska grunda sig på målen för den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Ändamålet med bedömningen är elevernas inläring (målen 2–6) och arbetssätt (målen 1 och 7–10). Elevernas fysiska konditionsnivå och resultaten från konditionstestet Move! får inte användas som grund för bedömningen. Eleverna ska handledas att utvärdera sig själva.

Eleverna ska bedömas antingen verbalt eller med ett siffervitsord, bedömningen skall grunda sig på elevernas kunskap i relation till målen i den lokala läroplanen.

För att bestämma kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i gymnastik (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.).

1.2.3 Bedömning av elevens inläring i gymnastik åk 7–9:

Med uppmuntran och handledande feedback samt bedömning i skolgymnastiken ska eleverna motiveras att röra på sig. Feedbacken stärker elevernas positiva uppfattning om sig själva som motionsutövare. Med hjälp av mångsidig information om elevernas lärande och sätt att arbeta ska elevernas bedömas. I feedbacken och bedömningen ska man uppmärksamma elevernas

individuella styrkor och utvecklingsbehov samt stödja dem. Specialbehov och elevernas hälsotillstånd ska tas i beaktande i gymnastikundervisningen samt i bedömningen. Vid bedömningen ska elevernas aktivitet och arbete uppmärksammas. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

Bedömningen i gymnastik ska grunda sig på målen för den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Ändamålet med bedömningen är elevernas inläring (målen 2–6) och arbetssätt (målen 1 och 7–10). Elevernas fysiska konditionsnivå och resultaten från konditionstestet Move! får inte användas som grund för bedömningen. Eleverna ska handledas att utvärdera sig själva. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

Det läsår läroämnet slutar vara ett gemensamt läroämne för alla görs det en slutbedömning. I slutbedömningen bestäms det hur väl eleverna har uppnått målen för lärokursen i gymnastik när studierna avslutas. Elevernas kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i gymnastik och på basen härav bildas elevens slutvitsord. Kunskaperna i gymnastik utvecklas adderande. Alla nationella kriterier för slutbedömningen ska tas i betraktande i slutvitsordet, oberoende av vilken årskurs det gäller i den lokala läroplanen. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

1.2.4 Sifferbedömning

Verbal bedömning eller sifferbedömning eller en kombination av dem används i årskurserna 1–7. I årskurs 8–9 bedöms eleverna med siffror. Siffervitsordet baserar sig på elevens kunskapsnivåer i relation till målen i läroämnet eller studiehelheten, bedömningen är summativ. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

I den grundläggande utbildningen ska slutvitsordet inte bildas på basen av medeltalet av elevens tidigare vitsord. Kunskaperna utvecklas inte alltid kumulativt och därför ska vitsordet grunda sig på elevens kunskapsnivå i relation till kriterierna för slutbedömningen då studierna tar slut. För att få vitsordet åtta (8) ska eleven uppfylla läroämnets kriterier. Hen ska i genomsnitt visa upp de kunskaper som beskrivs i läroämnets kriterier. Ifall eleven har bristfälliga kunskaper i något

målområde kan kunskaperna kompenseras med andra kunskaper som överskrider kunskapskraven för att få vitsordet åtta inom annat målområde. För att få godkänt i läroämnet med hjälpligt resultat (5), ska eleven i någon mån uppvisa kunskaper som motsvarar målen som ställts upp för läroämnet. Eleven kan alltså kompensera en underkänd prestation (4) inom ett målområde med en prestation som överskrider nivån för hjälpliga kunskaper i ett annat målområde. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

2 SKOLGYMNASTIK

Skolgymnastik är ett ämne som tycks väcka många tankar och känslor, det är många medverkande både inom och utanför skolan som har åsikter om ämnet. Forskare, politiker, journalister, idrottslärare och elever framlägger ofta argument både för och emot ämnet. (Larsson 2009, 38–41.)

Ekberg och Erberth (2000, 10) hävdar att skolans uppgift är såväl att förbereda eleverna för ett arbetsliv genom att ge färdigheter och kunskaper vilka är behövliga för att klara sig i livets olika faser, samt att lära eleverna till att bli medvetna och ansvarstagande samhällsinvånare. Det är också skolans uppgift att se till att alla barn oavsett förutsättningar får denna lära. Skolan ska använda arbetsformer och undervisningssätt som tillfredsställer alla former av lärande. Det ska finnas både teoretisk och praktisk inläring för att eleverna ska tillägna sig en grund av kunskaper och förmåga till reflektion och helhetssyn samt kreativitet, initiativförmåga, samarbetsförmåga och ansvarstagande. Alla ovannämnda komponenter är viktiga för kunskapsutvecklingen hos barnet. Man får dock inte glömma att skolan är en del av livet här och nu. Den måste också vara intressant och inspirerande i sig själv för våra barn och ungdomar. (Ekberg & Erberth 2000, 10.)

I det här stycket behandlas skolgymnastiken i sin helhet. Syftet med skolgymnastiken, skolgymnastikens historia och var vi är idag, den nya läroplanen. Skolgymnastikens målsättning är att påverka positivt på elevens fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga och välmående (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.) Skolgymnastiken bygger på samma värdegrund och har samma uppgifter som de andra skolämnena. Det ska föra vidare de värden som vårt samhälle vilar på och som vår läroplan lägger tonvikten på. (Larsson 2009, 38–41.)

2.1 Syfte med skolgymnastik

Meningen med skolgymnastiken är att eleverna ska lära sig att röra på sig och därmed utvecklas genom att röra på sig. I den grundläggande utbildningen har gymnastiken som uppgift att beröra elevernas välbefinnande genom att stödja den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan och även bilda en positiv inställning till den egna kroppen. Att de enskilda lektionerna i gymnastik ger eleverna positiva upplevelser är viktigt. Lektionerna ska också stöda en motionsinriktad och aktiv livsstil. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.) Skolan har ett stort ansvar när det gäller att ge barn och ungdomar positiva ögonblick utifrån var och ens förutsättningar. Skolgymnastik ska ge barn och ungdomar möjligheter till att bry sig, fundera och vara glada, så att det stärker tron om att hen nog är bra – alla duger som de är. (Langlo 2002, 26–27.) I första hand ska skolans gymnastikundervisning handleda eleverna till permanenta vanor som innebär ökad fysisk vardagsaktivitet även utanför skolan. Därför är anpassningen till individen och gruppen minst lika viktig som mängden av fysisk aktivitet i skolan. (Sernerud & Folke 2005, 3125.)

Lindwall (2008, 57) hävdar att skolgymnastiken givetvis också kan vara skadlig för en del ungdomar och definitivt leda till att de rör sig mindre. Detta kan ske om gymnastiken utövas i en social miljö som inte uppfyller önskad upplevelse av framförallt autonomi, kompetens och tillhörighet. Men om man däremot lyckas, och skapar en positiv miljö, har skolgymnastiken en stor möjlighet att bidra till ökad iver för rörelse och i längden en bättre hälsa. (Lindwall, 2008, 57.)

2.2 Skolgymnastikens historia

I början på 1960-talet startade gymnastiklärarutbildningen i Jyväskylä, då startade en ny era i skolgymnastikens historia. Innan det fungerade termerna gymnastik och idrott som synonymer till varandra. (Lahti 2013, 31–35.) Fram till mitten av 1800 – talet var det nästan endast de adliga som var medvetna om idrottspedagogik. De adliga lyfte fram ett ideal på medeltiden, det skulle vara en jämn harmonisk balans mellan själen och kroppen. Som motvikt till boksmart ingick det i de adligas riddarskola ridning, fäktning och dans. (Lagerstam 2010.) Skolgymnastiken kom med i

läroplanen i Finland 1843. Då skulle det finnas 4 – 5 h gymnastik i veckan i skolsystemet. På den tiden var det endast pojkar i högstadiet och gymnasiet som hade gymnastik. År 1872 kom gymnastiken även till flickskolorna. (Ilmanen & Voutilainen 1982, 165.)

Skolgymnastiken har dock inte alltid haft benämningen ”gymnastik” utan också ”enkel gymnastik”, ”gymnastik med lek och idrott”, ”idrott & hälsa” och även bara ”idrott”. Det att benämningen/namnet har ändrat så många gånger talar för att man inte alltid har varit på det klara med vad skolgymnastiken bör innehålla. (Koivusalo 1982, 120–126.)

Bakom skolgymnastiken på 1800-talet låg två teorier, två europeiska stilar. De två teorierna gick i olika riktningar: den tyska teorin, som var utvecklad av b.la. av GutsMunths, Jahn och Pestalozzi. Den hade betoningen på fysisk utveckling, observation, disciplin och ordning men man betonade också glädjen i att röra sig. Den andra delen: den svenska teorin, som var utvecklad i huvudsak av P.H. Ling och hans son H. Ling. Denna betonade mera rörelseeffekten och noggrannheten i prestationen. Enligt Koivusalo (1982, 120–126) bestod innehållet av lektionerna i huvudsak av fäktning, lekar, bollspel, skinning, brottning, skidning, friidrott, redskapsgymnastik, fri gymnastik och grupp-gymnastik. Av dessa hade fäktningen den starkaste ställningen i mitten av 1800-talet, men föll sedan långsamt bort från gymnastiklektionerna i början av 1900-talet. Bollspel, skidning, brottning och friidrott stärkte igen sin position i början av 1900-talet. (Koivusalo 1982, 120–126.)

Direkt efter första världskriget var tankarna krigsinriktade även i skolgymnastiken. Tanken var att få in b.la. skjutövningar och övning i slutet ordning. Tanken att få skolgymnastiken mera krigsinriktad fortsatte ända från vinterkriget till fortsättningskriget. Så man lade in bl.a. skjut-, marsch-, kompass-, och förstahjälpövningar. (Meinander 1992, 286–300.) Mellan första och andra världskriget formades skolgymnastikens innehåll alltmer till idrott samt spel och lek, men den traditionella gymnastiken hölls ändå kvar. Som ny gren kom även boboll med i skolgymnastiken, grenen ansågs vara passande för folkskolorna. På 1930-talet kunde man ännu ge två vitsord, ett i gymnastik samt ett i sport. (Lahti 2013, 31–35.)

Resultat av undersökningen som Palomäki & Heikinaro-Johansson (2011, 10–11) gjorde år 2010 visar att 78 % av pojkarna respektive 65 % av flickorna uppgav att de gillade skolgymnastiken. Bara 7 % av eleverna förhöll sig negativ till skolgymnastiken. Eleverna håller sig i allmänhet positivare till skolgymnastiken än till själva skolgången i allmänhet. Samma undersökning gjordes 2003, och både flickorna och pojkarna värderade 2010 sitt egna gymnastikkunnande positivare än 2003. Utöver det så var pojkarnas inställning positivare i sin helhet till skolgymnastiken år 2010 än vad den var år 2003. Innehållet på gymnastiktimmen var den viktigaste faktorn som avgjorde om gymnastiklektionen var intressant och tilltalande för eleverna. Hälsoeffekter och möjligheten att själv kunna påverka i undervisningen var för flickorna viktigare än för pojkarna. Pojkarna var däremot mycket mera intresserade av att spela, tävla och att fysiskt anstränga sig på gymnastiklektioner. Endast 22 % ansåg att konditionstesten i skolgymnastiken var onödiga, men 53 % av flickorna och 39 % av pojkarna tyckte ändå att de var otrevliga. (Palomäki & Heikinaro-Johansson 2011, 10–11.) Timantalet i gymnastikundervisning minskade i slutet av 1980-talet, från 3–4 årsveckotimmar till två årsveckotimmar. Internationellt sett har Finland i medeltal färre lektioner gymnastikundervisning i veckan än övriga Europa. (Mäkelä m.fl. 2013.)

2.3 Gymnastik läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014

Den 1.8.2016 tog Finland i bruk en ny läroplan för den grundläggande utbildningen, LP16. Utbildningsstyrelsen fastslog 22.12.2014 de nya grunderna för läroplanen, detta är läroämnets uppdrag:

Gymnastikundervisningens uppgift är att påverka elevernas hälsa genom att befrämja den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan samt en positiv inställning till den egna kroppen. För att gynna en aktiv livsstil är det viktigt att de enskilda gymnastiklektionerna ger eleverna positiva upplevelser. Fysisk aktivitet, samarbete och den egna kroppsuppfattningen är något som framhävs i skolgymnastiken. Gymnastiken ska tillföra gemenskap, främja jämlikhet samt jämställdhet och stödja kulturell mångfald. Undervisningen ska vara trygg för eleven och skolan skall använda de olika möjligheterna olika årstider och förhållandena erbjuder. Idrottsplatser i

närmiljön, naturen och skolans lokaler ska användas mångsidigt i undervisningen. Eleverna ska vägledas till att främja ett tryggt och etiskt hållbart arbetssätt och inlärningsmiljö.

Ett av gymnastikens mål är eleverna ska lära sig att röra på sig och därmed också utvecklas genom att röra på sig. Att lära sig att röra på sig innebär träning av motoriska grundfärdigheter, fysiska egenskaper samt fysisk aktivitet enligt elevernas ålder. Från skolgymnastiken ska eleverna få kunskaper och färdigheter så att de klarar av olika slags gymnastiksituationer. Att utvecklas genom att röra på sig betyder att man lär sig att vara ansvarsfull, utvecklar sig själv på lång sikt, att man respekterar andra, att man kan känna igen och reglera sina känslor samt att man utvecklar en positiv självbild. Genom gymnastiken ska eleverna ha möjlighet att känna glädje, delta, vara social, slappna av, tävla och kämpa på ett lekfullt sätt, hjälpa andra och uttrycka sig med kroppen. Eleverna ska också få färdigheter till att främja sin hälsa. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014.)

2.4 Fysisk-, psykisk- och social funktionsförmåga

Funktionsförmåga, ett mycket brett begrepp som omfattar människans alla kroppsliga prestationer, funktioner och delaktigheter (WHO 2004).

Fysisk funktionsförmåga innefattar de funktionella förmågor kroppen har för att klara av att utföra uppgifter som kräver fysisk ansträngning och för att klara av vardagliga sysslor. Fysiska funktionsförmågan gör att eleven orkar ta sig till och från skolan, orkar med sina fritidssysselsättningar samt att de orkar bära skol-, och fritidsutrustningar. Den fysiska funktionsförmågan gör också att eleven orkar koncentrera sig, skriva och rita. Till den fysiska funktionsförmågan hör delområden som uthållighet, snabbhet, rörlighet och skicklighet. Den fysiska funktionsförmågan kan utvecklas på gymnastiklektionerna, under raster genom lek och spel samt på fritidssysselsättningarna. Det rekommenderas att eleverna rör på sig så att de blir andfådda och svettiga åtminstone en timme per dag. (Utbildningsstyrelsen 2015.) I gymnastiken behövs fysiska färdigheter för att lära sig att visualisera den egna kroppen och rummet samt för att kunna iaktta sin egen funktionsförmåga och sina idrottsprestationer. Dessa färdigheter behövs

för att utveckla och upprätthålla den egna funktionsförmågan och för att träna motoriska färdigheter. (Utbildningsstyrelsen 2014.)

Psykisk funktionsförmåga omfattar aspekter som hör ihop med människans kontroll över livet, tillfredsställelse, mentala hälsan och det psykiska välmående. Aspekter som hör till den psykiska funktionsförmågan är b.l.a. självkänsla, temperament, egen kapacitet, möjligheter att klara av olika utmaningar. (Institutet för hälsa och välfärd 2015.) I gymnastiken behöver eleven psykiska färdigheter för att upprätthålla och rikta uppmärksamhet mot aktiviteter förenliga med målen, viljan och iveren att öva samt talang att glädja sig över sin egen inläring och kunnande. För att lära sig nya motoriska färdigheter och tillägna sig en fysiskt aktiv livsstil behövs sådana färdigheter. (Utbildningsstyrelsen 2014.)

Den sociala funktionsförmågan innefattar människans kunnande att fungera och vara i social växelverkan med andra människor. Dessutom innefattar den eventuella fritidsintressen tillsammans med andra. Till den sociala funktionsförmågans aspekter hör delaktighet, relationer till familj och vänner, ansvarstagande av människor som står en nära, fungerande sociala relationer och mening med livet. (Institutet för hälsa och välfärd 2015.) I gymnastiken behöver eleverna sociala färdigheter i t.ex. lagspel och olika idrottslekar. Eleverna ska kunna ta hänsyn till andra, kunna behärska sig och samarbeta med andra samt ta ansvar. (Utbildningsstyrelsen 2014.)

3 GYMNASTIKLÄRARE

”Att vara gymnastiklärare är säkert världens enklaste yrke. Man kan bara kasta en boll åt eleverna och spelet är igång hela lektionen. På rasten kan man dricka kaffe och sedan upprepa allt igen nästa lektion. Skönt att själv också få röra på sig under arbetstid, kvällarna lediga och sommarlovet långt”. Det här har säkert de flesta gymnastiklärare hört i någon form, och alla som hört det är av annan åsikt. (Mäkelä m.fl. 2013.) I det här stycket kommer gymnastikläraryrket att behandlas, gymnastiklärarutbildningen, arbetsuppgifter och undervisningsmetoder.

3.1 Gymnastiklärarutbildningen

Jyväskylä universitet är Finlands enda idrottsvetenskapliga fakultet. Det är det enda universitetet i Finland var du kan läsa idrottsvetenskap som huvudämne. Fakultetens huvudmål är att utbilda sina studeranden till specialister med hög kompetens i branscher inom idrott i samhället. Utöver det strävar fakulteten till att producera, undersöka och ge betydelsefull information som behövs vid utveckling och planering av viktiga delområden inom idrottskultur. Jyväskylä universitet är det enda fakulteten i idrottsbranschen i Finland så har fakulteten en viktig roll i forskning och utbildning inom området. Institutionens huvudmål är att utbilda ämneslärare i gymnastik. År 1963 började man utbilda lärare i Jyväskylä Universitet, utbildningen flyttades då från Helsingfors universitet där gymnastiklärarutbildningen hade börjat år 1882. (Jyväskylän yliopisto 2017).

Gymnastiklärarutbildningen är en utbildning som i några aspekter skiljer sig från många andra inriktningar inom lärarutbildningen. Huvudinnehållet i utbildningen är praktisk och de studenter som söker till utbildningen är mycket intresserade av idrott och majoriteten har en bakgrund som aktiva idrottsutövare. (Larsson 2009, 38.) Det är viktigt att kunna utöva idrott som gymnastiklärare, det ger också ett bra intryck utifrån sett (Annerstedt & Bergendahl 2002, 25–26). Gymnastiklärarna anser att den kunskap de fått från utbildningen ger dem tillräckligt bra beredskap för det kommande yrket. De tycker också att de fått bäst beredskap i just de mest centrala uppgifterna som själva undervisningen och planeringen av undervisningen.

Klassföreståndaruppgifter och kontakten utanför skolan anses vara de kunskaperna man fått minst beredskap i. (Mäkelä m.fl. 2013.) Det är klart att man inte kan få beredskap till alla delområden från utbildningen, en del saker lär man sig först i arbetslivet. Det är dock värt att fundera på vilka centrala uppgifter det lönar sig för utbildningen att satsa på, samt vilka delområden man skulle kunna utveckla med hjälp av en mentor, arbetsledare eller fortbildningar. (Mäkelä m.fl. 2013.)

3.2 Gymnastiklärares arbetsuppgifter

Gymnastiklärares arbete är på många sätt lika som vilken annan lärarens som helst. I lärararbetet betonas yrkeskunskap, samhällelig uppfostran och arbetets etiska grunder. Tyngdpunkten i arbetet är barnets inlärning, uppmuntran, uppfostran, handledning och stöd. Nuförtiden betonas människokännedom också som en viktig del i lärararbetet. För att vara lärare krävs det också att man utvecklar det egna yrkesjaget både kunskap-, och talangmässigt konstant. (Mäkelä m.fl. 2013.)

En gymnastiklärares undervisningsskyldighet varierar. I gymnasiet är det 23 veckotimmar och i grundskolan samt i yrkesskolan är det 24 veckotimmar. Undervisar läraren på gymnasiet också i hälsokunskap så är undervisningsskyldigheten 21 veckotimmar. Även om det skett stora förändringar i samhället och i skolvärlden så har inte gymnastiklärares vanligaste arbetsuppgifter ändrats. Gymnastikundervisningen, planeringen och bedömningen har inte ändrat mycket under de senaste 20 åren. Däremot har det tillkommit en del arbetsuppgifter utöver dessa, som t.ex. klassföreståndaruppdrag, kontakten med vårdnadshavarna har ökat och mötena har blivit flera. Utöver en gymnastiklärares undervisning ingår det i hans dagliga arbete transport till och från idrottsfastigheter, planering av lektioner, bokning av olika idrottsplatser och övervakning av elever. Till gymnastiklärares årsövergripande uppgifter hör t.ex. projekt som ska leda till mer fysisk aktivitet i skolan (t.ex. rörelse i skolan), multilitteracitet och internationalisering. Det är också ofta gymnastiklärares som planerar idrottsdagar och andra evenemang i skolan. Turneringar som ordnas mellan skolorna faller också på gymnastiklärares ansvar att ordna. (Mäkelä m.fl. 2013.)

En gymnastiklärares mest centrala arbetsuppgifter, undervisningen, skiljer sig mest från andra ämnens undervisning pga. undervisningsmiljön. Gymnastik undervisas i gymnastiksalen, skrimning på is, orientering vid t.ex. en spånkana och dess närområde, friidrott på en friidrottsplan och simning i en simhall. Olika undervisningsmiljöer ställer också olika krav på undervisningen och dess planering. Under lektioner som redskapsgymnastik och simning får man tänka extra på säkerheten i förhand. Samma gäller det då man är i miljöer där användning av ljudet måste optimeras. I en simhall, bollhall eller utomhus måste man fundera på hur man använder sin röst för att den ska höras vid angivning av instruktioner etc. En gymnastiklärare behöver också kunna samverka med eleverna, för att eleverna ska känna sig trygga på lektionerna. I gymnastikläraryrket betonas också vikten till en god organisationsförmåga samt att kunna reagera snabbt i olika situationer, som t.ex. dubbelbokning av idrottsfacilitet eller överraskande regnväder. (Mäkelä m.fl. 2013.)

3.3 Undervisningsmetoder i gymnastik

Det finns många olika lärostilar i gymnastik, ju bättre gymnastikläraren kan använda och dra nytta av mångsidigheten av dem, desto effektivare tillägnar sig eleverna rörelsefärdigheter. Om elevgrupperna är stora har det en avgörande betydelse om läraren regelbundet kan variera sin undervisningsstil och sträva efter elevcentrerat arbetssätt eftersom det ökar elevernas delaktighet, t.ex. pararbete eller problemlösning. Det finns elever som lär sig multisensoriskt och de borde också ibland ha möjlighet till undervisningsmetoder som passar dem bäst. Det finns många olika undervisningsmodeller i gymnastik, det är bra att variera och på så vi möta särskilda behov i elevgrupperna. (Utbildningsstyrelsen 2016.)

Teaching Personal and Social Responsibility in Physical Education (TPSR) är en av modellerna, vars mål är att eleverna lär sig att ta ansvar och sociala färdigheter (Hellison 2003). En annan modell är Teaching Games for Understanding (TGFU), det är en undervisningsmodell som koncentrerar sig på spel, det går ut på att eleverna lär sig att tänka och förstå spel genom att spela (Hopper 2002). En tredje undervisningsmodell är Sport Education (SE), målet med modellen är att ge eleverna ansvar för olika uppgifter under gymnastiklektionen, på det sättet betonas elevernas deltagande på lektionen (Siedentop, Hastie & van der Mars 2011). Creating and

Developing Games (CDG) är den elevcentrerad undervisningsmodell. Målet med undervisningsmodellen är att utveckla elevernas samarbets- och problemlösningsförmåga, detta förverkligas genom att elevernas i små grupper utvecklar och spelar spel med hjälp av lärarens anvisningar, som till slut leder till ett gemensamt spel för hela gruppen. Eleverna ska också lära sig att ge respons och ta emot respons. Finland har vidareutvecklat CDG-modellen, så att den anpassar sig till vårt klimat. Men målen med undervisningsmodellen är den samma. (Hytönen 2015, 62–64.) De vanligaste undervisningsmodeller under de senaste årtionden kommer från Mosston och Ashworths spektrum av undervisningsstilar. Den omfattar 11 (A-K) olika undervisningsstilar, från lärarstyrda till elevcentrerade undervisningsstilar. (Mosston & Ashworth 2008, 7–8.)

Gymnastikläraren skapar bättre förutsättningar för eleverna att lära sig genom att variera undervisningsmetoder. Hjärnan behöver olika typer av uppfriskande upplevelser, det får eleverna genom olika gymnastikövningar i omväxlande lärmiljöer med varierande redskap. Det finns inga felaktiga prestationer, endast olika variationer av prestationer. (Utbildningsstyrelsen 2016.)

4 SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR

Syfte med avhandlingen är att undersöka vad lärare som undervisar i gymnastik i den grundläggande utbildningen tycker om bedömningen i den nya läroplanen, grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014. Ett aktuellt ämne som diskuteras väldigt mycket och som det finns mycket olika åsikter om. Utgående från mitt syfte har forskningsfrågorna formulerats enligt följande:

Forskningsfrågor:

- 1 Vad är gymnastiklärarnas åsikt om bedömningssättet i den nya läroplanen?
- 2 Har gymnastiklärarna förstått bedömningskriterierna och fått tillräckligt med handledning?
- 3 Vad är gymnastiklärarnas åsikt om bedömningskriterierna?
- 4 Är sifferbedömning nödvändigt i ämnet gymnastik enligt gymnastiklärarna?
- 5 Vilka egenskaper är viktiga för att få ett bra (8) vitsord i gymnastik enligt gymnastiklärarna?

5 METODER

Jag valde att göra en egen enkät, jag samlade ihop frågor från tidigare undersökningar inom samma tema och anpassade frågorna efter mina forskningsfrågor. Jag gjorde enkäten elektronisk med Webropol på två språk, finska och svenska. Liito, förbundet för lärare i idrott och hälsokunskap rf. i Finland, var också med och utvecklade min enkät eftersom de skulle skicka ut den till sina medlemmar. Jag ville nå så många som möjligt för att kunna generalisera resultatet och valde därför att göra en undersökning av kvantitativ karaktär. Tidigare forskning inom samma tema har gjorts både med kvantitativa och kvalitativa karaktärer.

5.1 Beskrivning av data

Undersökningen genomfördes med hjälp med Liito, förbundet för lärare i idrott och hälsokunskap rf. i Finland. Liito skickade enkäten till alla lärare som uppgett att de undervisar gymnastik i den grundläggande utbildningen, 758 st. Det var alltså ett kriterierelaterat sampel. Till dessa hör dock också sådana som gått i pension eller kanske bytt arbete eller stadie. Efter en vecka skickades det ut en påminnelse, enkäten var öppen drygt två veckor i Mars 2017. 77 (N) svarade på enkäten, 26 män och 51 kvinnor. Det var frivilligt att svara på enkäten.

Majoriteten 33,8 %, gymnastiklärare som svarade på enkäten var i åldern 41–50. Andra största åldersgruppen med 31,2% var 51–60 åringar och tredje största gruppen med 23,4 %, var gymnastikläraren i åldern 31–40. Minoritetsgrupperna var 21–30 år och 61–70 år (se tabell 1).

TABELL 1. Fördelningen av gymnastiklärarnas ålder.

Ålder	N	%
21–30	8	10,4
31–40	18	23,4
41–50	26	33,8
51–60	24	31,2
61–70	1	1,3
Totalt	77	100

De flesta 84 %, som svarade på enkäten hade en magisterexamen i idrottspedagogik. 10 % hade gjort kandidatexamen i idrottspedagogik medan 6 % var idrottsinstruktörer och 9 % hade annan utbildning (se tabell 2).

TABELL 2. Gymnastiklärarnas utbildning.

Utbildning	N	%
Magister i idrottspedagogik	65	84
Kandidat i idrottspedagogik	8	10
Idrottsinstruktör	5	6
Annan	7	9

De som angav att de hade annan utbildning var b.la. pedagogie magister med gymnastik som långt biämne (3), klasslärare (3) och filosofie magister (1).

I tabell 3 framgår det hur lång arbetserfarenhet inom gymnastikläraryrket de undersökta har. Över 50 % av de som svarade på enkäten hade varit 15 år och längre i yrket. Sedan kom de som hade 9–15 års erfarenhet och tätt därpå de som hade 4–8 års erfarenhet. Så man kan säga att de som svarade på enkäten har relativt lång erfarenhet inom yrket.

TABELL 3. Fördelningen av gymnastiklärarnas arbetserfarenhet.

Arbetserfarenhet (år)	N	%
1–3 år	6	7,8
4–8 år	15	19,5
9–15 år	16	20,8
>15 år	40	51,9
Totalt	77	100

Majoriteten, 64,9% som svarade på enkäten undervisade gymnastik i flera än 8 grupper eller klasser. 27,3 % undervisade i 4–8 grupper/klasser gymnastik och endast 7,8 % hade 1–3 grupper/klasser (se tabell 4).

TABELL 4. Fördelningen av hur många grupper eller klasser de undersökta undervisar i.

Antal grupper/klasser	N	%
1–3	6	7,8
4–8	21	27,3
Fler 8	50	64,9
Totalt	77	100

Majoriteten som svarade på enkäten uppgav att de undervisar på högstadiet, åk 7–9. Många som svarade på enkäten undervisar på flera stadier än ett, det framgick i frågan i vilka årskurser man undervisar på eftersom det fanns fler än 77 svar på den frågan (se tabell 5).

TABELL 5. Fördelningen av vilka årskurser de undersökta undervisar i.

Årskurs	N	%
Åk 1–3	6	8
Åk 4–6	19	25
Åk 7–9	71	92
Gymnasiet	33	43
Yrkesskola	1	1
Totalt	130	

På frågan om de undersökta skolorna tagit i bruk den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (2014) kom det fram att 58 % av skolorna hade tagit i bruk den nya läroplanen i åk 1–6. Inte lika många skolor hade tagit i bruk den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen på de högre klasserna (se tabell 5). Endast 83 % hade svarat på den här frågan.

TABELL 6. Fördelningen av vilka årskurser som tagit i bruk den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (2014).

Årskurs	N	%
Åk 1–6	45	58
Åk 7	11	14
Åk 8	5	6
Åk 9	3	4
Totalt	64	83

28,6 % angav sig ha bedömt enligt den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen. Medan 70,1 % angav att de inte hade bedömt enligt den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (se tabell 7). En person hade valt att inte svara på frågan och det ger ett bortfall på 1,3 %.

TABELL 7. Fördelningen av huruvida de undersökta har bedömt enligt den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen eller inte.

	N	%
Ja	22	28,6
Nej	54	71,1
Totalt	76	98,7

5.2 Bearbetning och materialanalys

Enkäten bestod av sju bakgrundsfrågor, sex frågor med fasta svarsalternativ (likert skala), två öppna frågor som följdfrågor och en ordningsföljd fråga. I de frågor jag använde fasta svarsalternativ, använde jag likertskala 1–5. Som bakgrundsvariabler använde jag bakgrundsuppgifterna. Enkäten bestod allt som allt av 16 frågor, det tog ca 8 min att besvara enkäten.

Svarsalternativen i likertskalan var:

- 1 = helt av annan åsikt
- 2 = delvis av motsatt åsikt
- 3 = vet inte (varken för eller emot)
- 4 = delvis av samma åsikt
- 5 = helt av samma åsikt

Den statistiska analysen i denna studie gjordes med hjälp av statistikprogrammet IBM SPSS-statistics 24. Informationen i studien är tagen från enkäten för att sedan analyseras i en variabeltabell. Efter det kunde materialet och testen analyseras i SPSS. Med hjälp av en variansanalys (Anova-test, Analysis of Variance) analyserades och undersöktes först medeltal

och skillnader i medelvärde. För att sedan kunna jämföra gruppernas skillnader genomfördes ett Tukey HSD- test. För undersökning av variablernas fördelning och deras samband användes korstabulering och för att bevisa korstabuleringens statistiska signifikans användes CHI- square testet.

5.3 Reliabilitet och validitet

I vetenskapliga samband är det viktigt att observationerna uppfyller kraven på trovärdighet (reliabilitet) och giltighet (validitet). Detta betyder att mått, parametrar, mätinstrument, test och undersökningsmetoder måste vara reliabla och valida för att vara användbara och lämpliga. (Hartman, 2004, 146; Ejvegård, 2009 77–79.)

Då man gör en enkätundersökning, är det viktigt att begrunda etiska aspekter. Respondenterna ger information om sig själva till forskaren och forskaren måste se till att deras identitet skyddas. (Olsson & Sörensen, 2011 152–157.)

Respondenterna som deltog i den här undersökning blev informerade om att deltagandet var frivilligt och att de skulle förbli anonyma i undersökningen. De fick all behövlig information om undersökningen innan de valde att svara på enkäten eller inte.

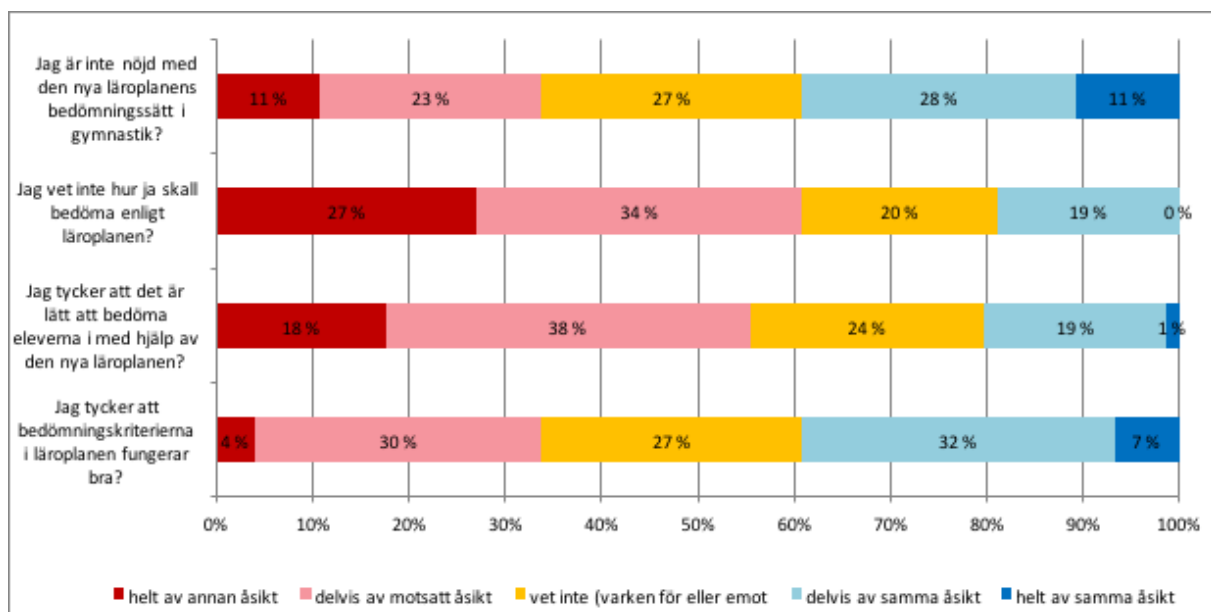
Reliabiliteten anger trovärdigheten hos och användbarheten av ett mätinstrument och av mättenhet. Man ska vara observant med reliabiliteten hos mätinstrument inom alla vetenskaper. Då forskaren ofta själv konstruerar ofta själv mätinstrumentet, t.ex. ett frågeformulär, finns det alltid en risk att pålitligheten blir låg. (Ejvegård, 2009 77–79.) Frågeformuläret till denna undersökning testades av några testpersoner och Liito ry. innan den skickades ut. Några ändringar gjordes efter att testpersonerna hade svarat på frågeformuläret.

Med validitet avses att man som forskare verkligen mäter fenomenet som motsvarar verkligheten, d.v.s. hur korrekt mätningen är. Begreppet validitet hänger ihop med ordet valid, som betyder giltig. Det är viktigt att kontrollera att den data man samlar in är giltig. (Ejvegård, 2009 77–79.)

6 RESULTAT

6.1 Bedömningen av den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen

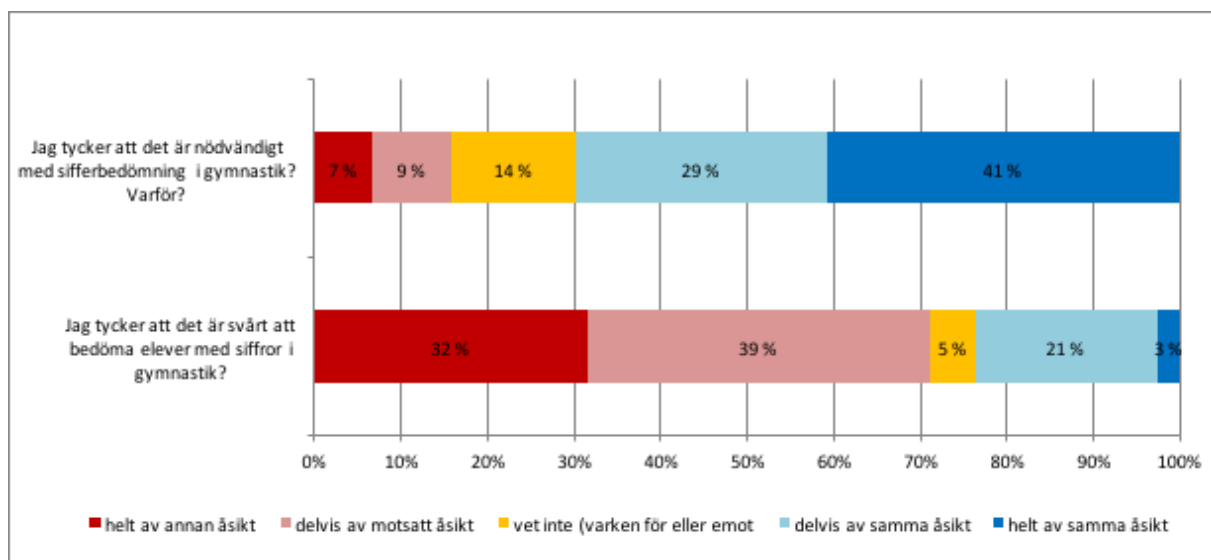
Resultaten visar att 39 % inte är nöjda och att 34 % var nöjda med bedömningssättet i den nya läroplanen i gymnastik i den grundläggande utbildningen. 61 % vet hur de ska bedöma enligt den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen. 56 % tycker att det är relativt svårt att bedöma enligt den nya läroplanen, medan 20 % tycker att det är relativt lätt. Fördelningen av om bedömningskriterierna i den nya läroplanen fungerar bra eller mindre bra är relativt jämn. 39 % är helt av samma åsikt eller delvis av samma åsikt på frågan om bedömningskriterierna fungerar bra. Medan 34 % inte är av samma åsikt eller delvis av motsatt åsikt (se figur 1). I figur 1 nertill förklaras ovannämnda resultat noggrannare i ett diagram.

FIGUR 1. Bedömning av den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen.

6.2 Sifferbedömning i gymnastik

70 % av de som svarat på enkäten anser att det är nödvändigt med sifferbedömning i gymnastik. 14 % var varken för eller emot och 16 % tyckte att man inte skulle behöva ha sifferbedömning i gymnastik (se figur 2).

FIGUR 2. Sifferbedömning i gymnastik.

Av de 70 % som tycker att det är nödvändigt med sifferbedömning i gymnastik var orsakerna att det motiverar, ”*Se motivoi oppilaita, pystyvät konrektisoimaan liikkumistasonsa, ovat tottuneet numeroarviointiin suullisen lisäksi, testit antavat suuntaa missä menevät, oppilaat haluavat numeroarviointa, mitä tulee osata, opiskeltaisiin, kunnes asiat ovat hallussa.*” för fortsatta studier, ”*jatkokoulutus, miten muuten liikunnallisiin jatko-opintoihin/painotetuille luokille haetaan? Jos kirja-aineet tökkii ja todistukseen pukkaa paljon viitotia ja kuutosia, niin monelle liikunta voi olla yksi harvoista kiitettävän tason oppiaineista. Olisi vähintäänkin mukavaa/reilua antaa siitä myös hyvä numero näkyviin. Liikunta on monelle syrjäytymisvaarassa olevalle ainoa syy tulla kouluun ja ainoa tapa pysyä ryhmässä mukana. Miksi ei saisi kannustaa?*” och för ämnets värde ”*Seb mielestäni nostaa oppiaineen arvostusta. Jos ajatellaan, että kaikki muut aineet paitsi liikunta arvioitaisiin arvosanalla, olisi mielestäni vaara, että oppilaat alkaisivat*

suhtautua liikuntaan väliinpitämättömämmin. Huonoimmassa tapauksessa myös muiden aineiden opettajat ja/ tai rehtori.

De som tyckte att sifferbedömning inte är nödvändigt i gymnastik motiverade sina svar med att det ska vara mer glädje i idrotten och att det är utmanande att bedöma med siffror i gymnastik, ”*Ei olisi niin suorittamista. Pitäisi saada liikunnan iloa enemmän.*

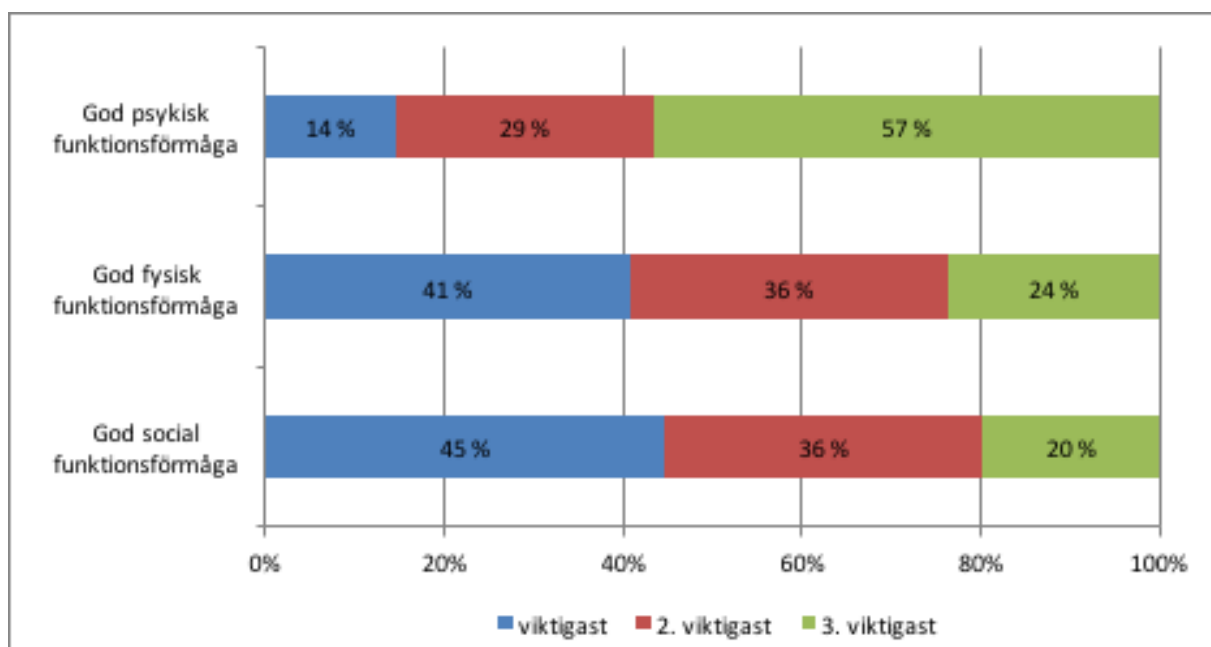
En tiedä enää. aikaisemmin olin varma asiasta, että numeroarviointi on hyvä. OPS2014 arviointi jättää opettajalle liikaa välystä arviointiin. Kriteerit ovat epämääräiset tai vähintäänkin haastavat.”

Av de som svarat tycker 32 % inte alls att det är svårt att bedöma elever med siffror i gymnastik. Endast 3 % tycker att det är svårt att bedöma med siffror i gymnastik och 21 % tycker delvis att det är svårt (se figur 2).

6.3 Viktiga färdigheter för att få ett bra (8) vitsord i gymnastik

45 % av de undersökta tyckte att god social funktionsförmåga är det viktigaste för att få ett bra (8) vitsord i gymnastik. 41 % tyckte att en god fysisk funktionsförmåga var viktigast medan 14 % tyckte att en god psykisk funktionsförmåga var viktigast (se figur 3). Resultatet visar att de flesta tyckte att antingen god fysisk-, eller social funktionsförmåga var viktigast, medan de flesta tyckte att en god psykisk funktionsförmåga var minst viktigt. Den vanligaste, 32 %, kombinationen var:

1. Fysisk funktionsförmåga
2. Social funktionsförmåga
3. Psykisk funktionsförmåga

FIGUR 3. Viktiga färdigheter för att få ett bra (8) vitsord i gymnastik.

6.4 Ändringar i skolgymnastikens bedömning

På frågan om man skulle vilje ändra någonting i skolgymnastikens bedömning i den grundläggande utbildningen så svarade över hälften, 56,6 % ja och 43,4 % nej. En person hade inte svarat på frågan (se tabell 8).

TABELL 8. Fördelningen av huruvida de undersökta skulle vilja ändra på bedömningen i den grundläggande utbildningen eller inte.

	N	%
Ja, hur?	43	56,6
Nej	33	43,4
Totalt	76	98,7

De som hade svarat ja på frågan kunde skriva en kommentar på vad de skulle vilja ändra. Det framkom att en stor del skulle vilja ändra på den fysiska konditionens betydelse i bedömningen. *”Fyysisen kunnan mittaamisen tulosten käyttö arvioinnissa pitäisi olla sallittu kriteeri. Muissakin oppiaineissa on kokeita, jotka vaikuttavat arviointiin. Opettajien ammattitaitoa arvioinnissa ei pitäisi kyseenalaistaa, kuten uusi ops tekee. Fyysisten ominaisuuksien merkitys poikien liikunnassa on tärkeä ja konkreettinen asia, se motivoi harjoitteluun ja sitä ei saa poistaa arvioinnista. Oppillaista 95 prosenttia ovat samaa mieltä!!! Kunnan arviointi mukaan. Kriteerit ovat liian monimutkaiset ja niissä on päällekkäisyyksiä.”*

En stor del av de undersökta tyckte också att bedömningskriterierna borde vara tydligare och enklare. *”Opetussuunnitelma yksinkertaisemmaksi. Ei ole käytännöllinen työväline jos liian laaja. Aktivitet 60 % och färdighet 40%. Selkeämmät ohjeet, jotta arviointi on yhtenäistä valtakunnallisella tasolla.”*

Några av de undersökta såg också skeptiskt på sifferbedömning i skolgymnastiken överlag. *”Ei numeroarviointia. Numerot pois, mahdotonta arvioida kaikilta edistystä, kun uusia oppilaita yli 100 vuosittain. Sanallinen arviointi kertoisi enemmän.”*

6.5 Samband & skillnad mellan gymnastiklärarnas arbetserfarenhet och syn på bedömningskriterierna

Resultatet visade att det fanns en signifikant skillnad mellan minst två av grupperna. För att resultatet ska vara signifikant ska signifikansvärdet, även kallat p-värdet vara mindre än 0.05 ($p < .05$). Signifikansvärdet var 0,018.

För att ta reda på vilka grupper som hade en signifikant skillnad användes ett Tukey HSD- test. I testet jämfördes grupp 1–3 år med grupp 4–8 år, grupp 9–15 år och grupp >15 år. För att se om det fanns en statistisk signifikant skillnad mellan gymnastiklärare som inte varit länge i arbetslivet (1–3 år) och de som hade längre arbetserfarenhet. Resultatet av testet visade en statistisk signifikant skillnad ($p = 0,026$) mellan gymnastikläraren som jobbat i 1–3 år och gymnastikläraren som jobbat 9–15 år eller >15 år (se tabell 10). Alltså var gymnastiklärarna som hade längre arbetserfarenhet mera negativt inställda mot bedömningskriterierna i den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen än de gymnastiklärare som hade kortare arbetserfarenhet (1–3 år). Mellan de andra grupperna fanns det inte någon signifikant skillnad.

TABELL 10. Skillnad mellan gymnastiklärarnas arbetserfarenhet och åsikter om bedömningskriterierna

Grupp	Jämförts med grupp	Mean Difference	Sig.
1–3 år	4–8 år	0,80952	0,335
	9–15 år	1,35417*	0,026
	>15 år	1,24561*	0,026

* $p < .05$

6.6 Samband & skillnad mellan gymnastiklärarnas kön och ändring av bedömning i gymnastik

För att undersöka om det fanns en skillnad på hur manliga och kvinnliga gymnastiklärare svarat på frågan om de skulle vilja ändra på bedömningen i gymnastiken gjordes en korstabell. Totalt svarade 76 personer, 26 män och 50 kvinnor. Könsfördelningen var inte så jämn men resultatet mäts i procent. 65,4 % av männen och 52 % av kvinnorna skulle vilja ändra på bedömningen i gymnastiken i den grundläggande utbildningen medan 34,6 % av männen och 48 % av kvinnorna är nöjda och inte skulle ändra på bedömningen i gymnastiken. Procentuellt sätt skulle flera män än kvinnor vilja ändra på bedömningen. Kvinnornas fördelning är jämnare än männens.

TABELL 11. Skillnad och samband mellan kön och ändring av bedömning

Kön	Ja		Nej	
	n	%	n	%
Man	17	65,40	9	34,60
Kvinna	26	52,00	24	48,00
Totalt	43	56,60	33	43,40

6.7 Samband & skillnad mellan gymnastiklärarnas kön och åsikter om sifferbedömning

För att undersöka om det fanns en skillnad på hur manliga och kvinnliga gymnastiklärare svarat på frågan om de tycker att det är nödvändigt med sifferbedömning i gymnastik gjordes en korstabell. Med hjälp av den kan man se om det finns något samband mellan variabler (se tabell 12). Resultatet visar att 57,7 % av männen anser att det är nödvändigt (helt av samma åsikt) med sifferbedömning i gymnastik, medan 32 % av de kvinnliga gymnastiklärarna anser att det är viktigt (helt av samma åsikt). För att sedan signifikant testa ett samband och undersöka dess styrka gjordes ett Chi-test. Det fanns en signifikant skillnad mellan män och kvinnor ($p = 0,264$).

TABELL 12.

Påstående	Kön	n	%	Chi-test
Helt av annan åsikt	Man	1	3,80	
	Kvinna	4	8,00	
	Totalt	5	6,60	
Delvis av motsatt åsikt	Man	0	0,00	
	Kvinna	7	14,00	
	Totalt	7	9,20	
Vet inte (varken för eller emot)	Man	3	11,50	
	Kvinna	8	16,00	
	Totalt	11	14,50	
Delvis av samma åsikt	Man	7	26,90	
	Kvinna	15	30,00	
	Totalt	22	28,90	
Helt av samma åsikt	Man	15	57,70	0,264
	Kvinna	16	32,00	
	Totalt	31	40,80	

7 DISKUSSION

7.1 Sammandrag av huvudresultaten

Mitt pro -gradu arbetets uppgift var att undersöka vad gymnastiklärare, som arbetar i den grundläggande utbildningen, har för åsikt om den nya läroplanens (2014) bedömning i gymnastik. Jag ville även ta reda på varför.

Resultaten visar att 39 % av gymnastiklärarna inte är nöjda med bedömningssättet i den nya läroplanen. 61 % förstår hur de ska bedöma men 56 % tycker att det är relativt svårt att bedöma enligt den nya läroplanens grunder. 34 % tycker inte att bedömningskriterierna fungerar bra. Resultaten visar alltså en ganska negativ inställning till bedömningen i den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen i gymnastik. Gymnastiklärarna har förstått hur man ska bedöma, alltså har de fått tillräckligt med handledning. Trots att de har förstått hur man ska bedöma tycker de ändå att det är svårt eftersom bedömningskriterierna är för komplicerade och det finns överlappningar, gymnastiklärarna önskar klarare instruktioner i hur man ska bedöma. Jämfört med resultat av tidigare undersökning av Weckman (2008), tycker gymnastiklärarna att det är svårare att bedöma med den nya läroplanen (2014) än den föregående (2004). (Weckman, 2008 60–74.) Förändring är inte alltid välkommet, i alla fall inte om man anser att förändringen gör saker svårare än vad de var. Så verkar det vara med bedömningen i den nya läroplanen.

Ämnet som ofta väcker åsikter och diskussion, nämligen sifferbedömning i gymnastik fick i den här undersökningen fullt stöd av de undersökta. Resultatet visar att en klar majoritet, 70 %, av de gymnastiklärare som deltog i undersökningen tycker att sifferbedömning i gymnastik är nödvändigt. Medan 16 % inte ansåg att det är nödvändigt och 14 % inte var för eller emot sifferbedömning i gymnastik. Detta resultat stöds även från tidigare studier (Weckman 2008; Nieminen 2012) de facto hade ena undersökningen exakt samma procentantal (70) som tyckte att sifferbedömningen är nödvändig i gymnastik (Weckman 2008, 60–74; Nieminen, 2012 67–69). Gymnastiklärarna som deltog i undersökningen motiverar sifferbedömningens nödvändighet med

att den motiverar eleverna, är bra mått för fortsatta studier, lyfter ämnets värde och är speciellt viktig för de elever som kanske inte annars har så höga vitsord men är duktiga i gymnastik.

I Palomäki & Heikinaro-Johanssons (2011) undersökning visar resultaten att eleverna tycker mera om skolgymnastiken än skolgången i allmänhet, så med att även bedöma i ämnet gymnastik kan man eventuellt motivera den elevgruppen till skolgång i allmänhet. (Palomäki & Heikinaro-Johansson, 2011 94–97.)

Många tycker ändå att man som gymnastiklärare inte endast ska använda sig av sifferbedömning utan också själv bedömning, jämförelse bedömning och muntlig bedömning. Gymnastiklärarna som deltog i undersökningen tycker inte heller att det är svårt att bedöma med siffror i gymnastik. Det är alltså nödvändigt och inte svårt enligt gymnastiklärarna, varifrån kommer förslaget då att slopa sifferbedömningen i gymnastik, kan man undra.

Bedömningen i gymnastik ska grunda sig på målen för den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Vitsordet åtta (8) får eleven om hen i medeltal visar den kompetens som kriterierna förutsätter. En svagare prestation kan kompenseras i ett annat delområde om vitsordet åtta överskrids inom något kompetensområde. (Utbildningsstyrelsen 2014.) Resultaten visar att 45 % tycker att social funktionsförmåga är viktigast, andra viktigast är fysisk funktionsförmåga och tredje viktigast psykisk funktionsförmåga. Det va dock inte stor skillnad mellan social och fysisk funktionsförmåga. Intressant var att den vanligaste kombinationen inte stämde överens med det resultatet. I den vanligaste kombination kom fysisk funktionsförmåga först, social funktionsförmåga till andra och psykisk funktionsförmåga som tredje. Man kan dock inte säga att den sociala funktionsförmågan är den viktigaste på basen av resultatet. Frågan var ställd så att respondenten måste svara viktigast, andra viktigast och tredje viktigast. Frågan kunde ha varit annorlunda ställd men det var intressant att se att sociala funktionsförmågan prioriteras så högt som den gör. Svaret skulle inte ha varit det samma för 15 år sedan, eftersom man då ansåg att den fysiska funktionsförmågan var viktigast. Med tanke på den nya läroplanens mål så var resultatet bra.

Resultatet visar att över hälften av de som deltog i undersökningen skulle vilja ändra på bedömningen i den nya läroplanen. För att ta reda på varför eller om det fanns någon skillnad på vem som vill ändra på bedömningen så gjordes det ett test mellan män och kvinnor. Det visade

sig att männen procentuellt sätt ville ändra mera på bedömningen än kvinnorna. Bedömningen av fysisk funktionsförmåga har i den nya läroplanen inte lika stor roll som i den gamla, samt har man slopat de fysiska testerna. Det kan vara en förklaring på varför männen vill ändra på bedömningen. Det kom fram i kommentarerna på hur de skulle ändra på bedömningen. Varför män anser att det är viktigt att få bedöma den fysiska funktionsförmågan kan avspeglade sig från armén, där testar man männens fysiska funktionsförmåga och resultaten har betydelse. På basen av deras resultat placeras de i olika grupper. I armén uppskattas en god fysisk funktionsförmåga och försvarsmakten vill att soldaterna har en bra kondition. Könsfördelningen av respondenterna var dock ganska ojämn, det var betydligt fler kvinnor som hade svarat än män, det är att ta i beaktande i resultatet.

Resultaten från undersökningen är viktiga eftersom det handlar om en viktig del av läraryrket. Syftet med elevbedömningen är att leda och sporra eleverna i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Elevernas inläring, arbete och uppförande skall bedömas mångsidigt. (Lag om grundläggande utbildning 21.8.1998/22§). Om inte gymnastiklärarna är nöjda med bedömningssättet eller bedömningskriterierna och tycker att det är svårt kan det vara att de inte uppfyller syftet med elevbedömningen.

Det är noterbart att endast 28,6 % uppgav att de har bedömt enligt den nya läroplanen (2014). Detta beror på att det i princip är endast åk 6 som ska ha tagit i bruk den nya läroplanen. Men kommunerna kan ha bestämt att den tas i bruk i alla årskurser på en gång. Detta betyder dock inte att gymnastiklärarna som deltog i undersökningen inte skulle veta något om bedömningen i den nya läroplanen. Det har varit en lång process som diskuterats under en lång tid redan. Men det kan ha betydelse i resultatet att de inte i praktiken har bedömt enligt de nya kriterierna.

Trots att den nya läroplanen (2014) var positiv och välkommen enligt resultat från Aikios (2015) undersökning så tycks inte bedömningen i den nya läroplanen vara lika positivt mottagen, enligt den här undersökningen (Aikio, 2015 80–82). Men efter några år när gymnastiklärarna har bekantat sig och blivit vana med den nya bedömningen så har de kanske en annan åsikt.

Jag var överlag nöjd med enkäten, en del frågor kunde ha varit annorlunda formulerade men de svarade relativt bra på mina forskningsfrågor. Längden på enkäten var bra enligt mig, den var ganska kort men det höjer ofta svarsprocenten. Enkäten var enkel och tydlig, vilket också borde

höja svarsprocenten. Trots att respondenterna var värre än vad jag hade hoppats på så fanns det statistiska signifikanta skillnader, vilket är positivt.

7.2 Metoddiskussion

Fördelen med att samla in data med enkäter är att det är enkelt, billigt och inte så tidskrävande. Man når med samma många personer och svaren är skriftliga och är därmed lätt att bearbeta. Det är också lätt att jämföra svaren eftersom alla respondenter har svarat på samma frågor. (Ejegård, 2009 77–79.) Många undersökningar som gjorts under samma tema har varit kvalitativa. Jag anser dock att man inte kan generalisera endast 4 personers svar på något sätt, det är endast de fyras åsikter om ämnet. Därför valde jag att göra en kvantitativ undersökning, jag ville få så många åsikter som möjligt om ämnet, för att få reda på vad gymnastiklärare i allmänhet tycker om bedömningen i den nya läroplanen (2014). Att samla in data med hjälp av Liito ry. var ett bra alternativ. Det var lätt för dem att nå den grupp som var lämplig för undersökningen, nämligen gymnastikläraren som undervisar i grundskolan. Kontaktpersonerna på Liito hjälpte även till med att formulera enkäten, vilket var till stor nytta. Enkäten skickades till 758 medlemmar som uppgivit att de jobbar i grundskolan. Det fanns dock också eventuella pensionärer eller personer som bytt yrke eller stadie med på deras e-postlista. 77 svar kom in inom utsatt tid, målet var minst 100 svar men det fanns inte tid att vänta på fler svar. I jämförelse med tidigare undersökning som gjordes 2008 av Weckman svarade 57 personer (Weckman, 2008 60–74). Med 77 svar kan man inte generalisera en hel population. Men undersökningen kan ge en allmän uppfattning om vad gymnastiklärarna tycker om bedömningen i den nya läroplanen.

Trots att frågeformuläret var, med avsikt, relativt kort för att få flera svar, så fanns det en del som hade avbrutit svarandet. Varför kan man inte veta, men eventuellt var någon fråga för svår eller dåligt formulerad.

Den här undersökningen borde göras om tre år på nytt, eftersom det i princip var endast åk 6 som tagit i bruk den nya läroplanen enligt anvisningarna Utbildningsstyrelsen gett. Hösten 2017 kommer åk 7 att ta den i bruk, 2018 åk och 2019 åk 9. Men alla gymnastiklärare är nog insatta i

den nya läroplanen för det, även om de inte tagit i bruk den så vet de vad den går ut på och har därmed också åsikter.

7.3 Förslag till fortsatt forskning

Jag valde att undersöka det är ämnet för att det fanns ett personligt intresse, det finns det fortfarande. Jag skulle vill se en större rapport av ämnet, jag tror och hoppas att Utbildningsstyrelsen eller liknande rörelse kommer att undersöka i ämnet. Men eventuellt om något år då den nya läroplanen har tagits i bruk av alla årkurser. Skulle vara intressant att jämföra resultaten från den här undersökning med resultat från liknande undersökning år 2019.

KÄLLOR

- Aikio, S. 2015. Opettajien käsityksiä liikunnan opetussuunnitelmamuutoksesta. Pro –gradu tutkielma. Lapin Yliopisto. 80–82.
- Annerstedt, A., Peitersen, B. & Rønholt, H. 2001. Idrottsundervisning – Ämnet idrott och hälsas didaktik. Multicare Förlag AB och Forlaget Hovedland, 287–301.
- Annerstedt, C., Bergendahl, L. 2002, Attraktiv utbildning. En studie av lärarutbildningar i idrott och hälsa. IPD-rapport. Göteborg: Göteborgs universitet, 25 – 26.
- Ekberg, J-E., Erberth, B. 2000. Fysisk bildning – om ämnet Idrott och hälsa. Lund: Studentlitteratur. 10–15.
- Finlex. Lag om grundläggande utbildningen 1998. Hämtad 20.11.2016 från, <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980628#a628-1998>
- Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2002. Årskurserna 1–2 Helsingfors: Utbildningsstyrelsen. Hämtad 3.1.2017 från, <http://www02.oph.fi/svenska/ops/grundskola/LPgrundl.pdf>
- Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2004. Gymnastik. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen. Hämtad 25.11.2016 från, <http://www02.oph.fi/svenska/ops/grundskola/LPgrundl.pdf>
- Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014. Gymnastik. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen. Hämtad 30.11.2016 från, <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/perusopetus/419550/tiedot>
- Hellison, D. 2003. Teaching Personal and Social Responsibility Through Physical Activity. Thrid edition. Human Kinetics.
- Hopper, T. 2002. Teaching Games for Understanding – The Importance of Student Emphasis Over Content Emphasis. Jopred 73 (7). Hämtad 22.4.2017 från, <https://web.uvic.ca/~thopper/WEB/Joperd/TGFUandSkills.pdf>
- Hult, A. & Olofsson, A. 2011. Utvärdering och bedömning i skolan – för vem och varför? Natur & Kultur, 14 – 79.
- Hytönen, H. Suomen CDG-malli: Oppilainen kokemukset oppijakeskeisestä liikunnanopetusinterventiosta. Liikunta & Tiede 52 (6), 64–65.

- Ilmanen, K. & Voutilainen, T. 1982. Jumpasta tiedekunnaksi. Suomalainen voimistelunopettajakoulutus 100 vuotta 1882 – 1982. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 165.
- Institutet för hälsa och välfärd. Handbok för handikappservice. Serviceplanering. Bedömning av funktionsförmågan. 2015. Hämtad 21.4.2017 från, <https://www.thl.fi/fi/web/handbok-for-handikappservice/serviceplanering/bedomning-av-funktionsformagan>
- Jantunen, T. & Haapaniemi, R. 2013. Iloa kouluun – Avaimia kouluviihtyvyyteen. PS – kustannus. Juva: Bookwell Oy, 110 – 112.
- Jyväskylän Yliopisto. 2017. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Hämtad 23.3.2017 från, <http://r.jyu.fi/93g>
- Klapp, A. 2015. Bedömning, betyg och lärande. Lund: Studentlitteratur, 9, 173 – 175.
- Koivusalo, I. 1982. Voimistelu maamme oppikoulujen oppiaineena 1843 – 1917. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura, 28, 120 – 126.
- Kroksmark, T. Pedagogiska magasinet. Dags att lägga ikea-pedagogiken på hyllan. 2006. Jönköping. Hämtad 20.11.2016 från, <http://pedagogiskamagasinet.se/dags-att-lagga-ikea-pedagogiken-pa-hyllan/>
- Lahti, J. 2013. Koulun liikuntakasvatuksen historia. I verket T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti. Liikuntapedagogiikka. Bookwell Oy: Juva, 31 – 35
- Lindwall, M. 2008. Skolidrottsdebatten: Ett ljus(t) hopp för framtiden eller platt fall från bocken? Svensk idrottsforskning (2), 57.
- Lagerstam, L. & Parland-von Essen J. 2010. Aatelin kasvatus. I verket J. Hanska & K. Huoneentaulun maailma: Kasvatus ja koulutus Suomessa keskiajalta 1860-luvulle Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 184–219.
- Lahtinen, M., Lankinen, T., Penttilä, A. & Sulonen, A. 2004. Koulutuksen lainsäädäntö käytännössä. Helsinki: Tietosanoma Oy. Hämtad 20.11.2016 från, http://kauppa.tietosanoma.fi/WebRoot/Kaupat/Shops/Tietosanoma/MediaGallery/Katalogit/Sisaellysluettelot/9789518853872_sis.pdf
- Langlo, G., Hansen, K. & Annerstedt, C. 2002. Motorik, lek och lärande. Muticare förlag, 26 – 27.

- Larsson, L. 2009. Idrott- och helst lite mer idrott, idrottsläroarstudenters möte med utbildningen. Stockholms universitet. 38 – 41
- Luukkainen, O. 2000. Opettaja vuonna 2010. Opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen ennakointihankkeen loppuraportti. Helsinki: Opetushallitus. Liikunnanopettajan työ ja työtyytyväisyys. I verket T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti Liikuntapedagogiikka. Bookwell Oy: Juva, 567.
- Meinander, H. 1994. Towards a bourgeois manhood. Boys' physical education in Nordic secondary schools 1880 – 1440. Helsinki: Finnish Society of Science and Letters, 286 – 300.
- Mosston, M. & Ashworth, S. 2008. Teaching Physical Education. First Online Edition. 7–8. Hämtad 20.2.2017 från, http://spectrumofteachingstyles.org/NEW2/wp-content/themes/sots/img/Teaching_Physical_Edu_1st_Online.pdf
- Mäkelä, K., Huhtiniemi, M., Hirvensalo, M. 2013. Liikunnanopettajan työ ja työtyytyväisyys. I verket T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti Liikuntapedagogiikka. Bookwell Oy: Juva, 566–582.
- Nieminen, S. 2012. Liikuttaako arviointi? Opettajien näkökulmia liikunnan oppilasarviointiin. Pro – gradu tutkielma. Opettajankoulutuslaitos, Hämeenlinna, 67–69.
- Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). Forskningsprocessen: kvalitativa och kvantitativa perspektiv. Stockholm: Liber, 90–95, 152–157.
- Palomäki, S. & Heikinaro-Johansson, P. 2011. Liikunnan oppimistulosten seuranta-arviointi perusopetuksessa 2010. Utbildningsstyrelsen. Tammerfors: Juvenes Print, 10 – 11, 94–97.
- Rinne, R. 1984. Suomen oppivelvollisuuskoulun opetussuunnitelman muutokset vuosina 1916–1970: Opetussuunnitelman intentioiden ja lähtökohiten teoreettis-historiallinen tarkastelu. Turun yliopiston julkaisuja C 44, 116–135.
- Rokka, P. Peruskoulun ja perusopetuksen vuosien 1985, 1994, 2004 opetussuunnitelmien perusteet poliittisen opetussuunnitelman teksteinä. 2011. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Hämtad 4.1.2017 från, <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66741/978-951-44-8456-8.pdf?sequence=1>

- Sernerud, L. & Folke, M. 2007. Så kan idrottsämnet i skolan bidra till ökad fysisk aktivitet. Läkartidningen 42 (104), 3125.
- Siedentop, D., Hastie, P., van der Mars, H. 2011. Complete Guide to Sport Education. Human Kinetics, 4–5.
- Utbildningsstyrelsen. Elevbedömningen. Elevbedömningen under gångna årtionden. 2017. Hämtad 4.1.2017 från, http://www.edu.fi/planera/grundlaggande_utbildning/elevbedomningen/elevbedomninge_under_gangna_artionden
- Utbildningsstyrelsen. Planera – skolstadier och teman. Grundläggande utbildningen. Gymnastik LP2016 – stödmaterial för gymnastiken. Mål för lärmiljöer och arbetssätt i gymnastiken. 2016. Hämtad 22.4.2017 från, http://www.edu.fi/planera/grundlaggande_utbildning/gymnastik/lp2016_stodmaterial_for_gymnastiken/mal_for_larmiljoer_och_arbetsatt_i_gymnastik
- Utbildningsstyrelsen. Move! –ett uppföljningssystem för fysisk funktionsförmåga. 2016. Hämtad 5.1.2017 från, <http://www.edu.fi/move/svenska>
- Utbildningsstyrelsen. Move! –ett uppföljningssystem för fysisk funktionsförmåga. Vad är Move? Vad är fysisk funktionsförmåga? 2015. Hämtad 21.4.2017 från, http://www.edu.fi/move/vad_ar_move/vad_ar_fysisk_funktionsformaga
- Utbildningsstyrelsen. 2014. Hämtad 5.1.2017 från, http://www.edu.fi/download/176342_LP2016_stodmaterial_gymnastik_Edu_V4.pdf
- Vainio-Korhonen (toim.), Huoneentaulun maailma. Kasvatus ja koulutus Suomessa keskiajalta 1860 – luvulle. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 184 – 219.
- Virta, J. & Lounassalo, I. 2013. Liikuntapedagogiikka yläkoulussa. I verkett T. Jaakkola, J. Liukkonen & A. Sääkslahti Liikuntapedagogiikka. Bookwell Oy: Juva, 497 – 518.
- Weckman, S. 2008. Liikunnanopetuksen oppilasarviointi – kyselytutkimus yläluokkien opettajille. Pro – gradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto, 60-74.
- World Health Organization, ICF Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Stakes. Ohjeita ja luokituksia 2004:4, s. 3. Hämtad 21.4.2017 från, <https://www.julkari.fi/handle/10024/77744>

BILAGOR

BILAGA 1. Informationsbrev

Hyvä perusopetuksen liikunnanopettaja!

Nimeni on Helen Bergman ja olen tekemässä pro gradu -tutkielmaa Jyväskylän yliopistossa. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia liikunnanopettajien mielipiteitä uuden opetussuunnitelman (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014) mukaisista liikunnan arviointitavoista.

Vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymistä, eikä vastauksia käytetä muuhun tarkoitukseen. Tämä on tutkimuksen ainoa tiedonkeruutapa, joten jokainen vastaus on tärkeä tutkimuksen onnistumisen kannalta. Vastaaminen vie noin 7-10 minuuttia.

Täytä kyselylomake ja vastaa kysymyksiin sen mukaan, mikä sinusta tuntuu parhaimmalta vaihtoehdolta. Voit vastata kyselyyn joko suomeksi tai ruotsiksi.

Linkki kyselyyn:

Kiitos ajastasi ja tuestasi tutkimustyötäni kohtaan!

Mikäli jäi jotain kysyttävää tutkimukseen liittyen, ota yhteyttä:

heelmabe@student.jyu.fi

Undersökning om bedömning i gymnastik, i den grundläggande utbildningen (2014)

1. Kön

Man

Kvinna

2. Ålder

<20

21-30

31-40

41-50

51-60

61-70

3. Utbildning

Magister i idrottspedagogik

Kandidat i idrottspedagogik

Idrottsinstruktör

Annan, vad?

4. Hur många år har du varit gymnastiklärare?

- 1-3 år
- 4-8 år
- 9-15 år
- >15 år

5. Hur många grupper/klasser undervisar du i gymnastik för tillfället?

- 1-3
- 4-8
- Fler än 8

6. Vilka årskurser undervisar du?

- åk 1-3
- åk 4-6
- åk 7-9
- Gymnasiet
- Yrkesskola

7. Har din skola tagit i bruk den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (2014), i vilka årskurser?

- åk 1-6
- åk 7
- åk 8
- åk 9

1= helt av annan åsikt, 2 = delvis av motsatt åsikt, 3 = vet inte (varken för eller emot), 4 =

8. Har du bedömt i gymnastik med den nya läroplanen i den grundläggande utbildningen (2014)?

Ja

Nej

9. Bedöm följande påståenden om gymnastikens bedömning i den grundläggande utbildningen (2014) enligt skalan 1-5. 1= helt av annan åsikt, 2 = delvis av motsatt åsikt, 3 = vet inte (varken för eller emot), 4 delvis av samma åsikt, 5 = helt av samma åsikt

1

2

3

4 5

Jag tycker att bedömningskriterierna i läroplanen fungerar bra?

Jag tycker att det är lätt att bedöma eleverna i med hjälp av den nya läroplanen?

Jag vet inte hur ja skall bedöma enligt läroplanen?

Jag är inte nöjd med den nya läroplanens bedömningssätt i gymnastik?

10. Bedöm följande påståenden om gymnastikens bedömning i den grundläggande utbildningen (2014) enligt skalan 1-5. 1= helt av annan åsikt, 2 = delvis av motsatt åsikt, 3 = vet inte (varken för eller emot), 4 delvis av samma åsikt, 5 = helt av samma åsikt

1 2 3 4 5

Jag tycker det är svårt att bedöma elever med siffror i gymnastik?

Jag tycker att det är nödvändigt med sifferbedömning i gymnastik?
Varför?

11. Sätt i viktighetsordning. Skala 1-3, var 1 är viktigast. Angående den grundläggande utbildningen.

God fysisk funktionsförmåga är viktigt, för att eleven ska få ett bra (8) vitsord i gymnastik?

God social funktionsförmåga är viktigt, för att eleven ska få ett bra (8) vitsord i gymnastik?

God psykisk funktionsförmåga är viktigt, för att eleven ska få ett bra (8) vitsord i gymnastik?

12. Skulle du vill ändra på bedömningen i gymnastiken i den grundläggande utbildningen?

Nej

Ja, hur?